

Начало>Законодателство и съдебна практика>Национално законодателство

Национално законодателство

Франция

В този раздел ще намерите преглед на различните източници на правото във Франция.

Източници на правото

Правото във Франция се състои основно от писани норми, наричани **източници на правото**. Това могат да бъдат както нормите, приети от държавите или между държавите в национален план, така и съдебната практика на националните или международни съдилища или установените норми на местно ниво, като например наредбите, издадени от общините или професионалните организации, като лекарския съюз, правилата, сключени между гражданите, като например колективните трудови договори и накрая - обичаите.

Тази съвкупност е подредена в определена **йерархия на правните норми**. Всяка нова норма:

трябва да е съобразена с предходните норми от по-висок ранг,

може да изменя предходни норми от същия ранг,

води до отмяна на противоречащите й норми от по-нисък ранг.

Международни източници на правото

Международни договори и споразумения

Във Франция един договор може да влезе в сила, при условие че преди това е ратифициран или одобрен и публикуван. Някои договори се **прилагат пряко** във френския правен ред, други предполагат **транспониране** посредством вътрешна норма.

Право на Европейския съюз

Понятието „право на Европейския съюз“ се отнася до нормите, установени от институциите на Европейския съюз. Това могат да бъдат препоръки, становища, регламенти, решения или директиви.

Национални източници на правото

Конституционни норми

Конституцията от 4 октомври 1958 г.;

преамбюлт на Конституцията от 27 октомври 1946 г., както и Декларацията за правата на човека и гражданина от 26 август 1789 г. и основните принципи, признати от законите на Републиката, към които той препраща;

устройствените закони, внесени в Конституционния съвет преди обнародването им, предназначени да допълват Конституцията.

Законодателни актове

Приетите от Парламента закони се подчиняват на Конституцията. Когато бъде сезиран, Конституционният съвет контролира конституционността на законите преди обнародването им, т.е. проверява тяхното съответствие с Конституцията. Конституционният съвет може да бъде сезиран от президента на Републиката, министър-председателя, председателите на Националното събрание и на Сената или от шестдесет депутати или също толкова сенатори. Освен това Конституционният съвет може да бъде сезиран, чрез препращане от Върховния административен съд или от Касационния съд, с искания за отмяна на действащи закони, подадени от страните по висящ правен спор, към който тези закони се прилагат, за да оспорят тяхната съвместимост с правата и свободите, гарантирани от Конституцията.

По силата на член 55 от Конституцията международните договори, ратифицирани от Франция, имат предимство пред законите. Следователно всеки съд с административна или обща юрисдикция трябва да откаже прилагането на закон, който изглежда несъвместим с международен договор, независимо от това дали е ратифициран преди или след закона.

Подзаконовни нормативни актове

Наредби

В съответствие с член 38 от Конституцията **правителството** може да поиска от парламента с оглед изпълнение на програмата си и за ограничен срок разрешение да приема законодателни актове. Тези постановления формално представляват подзаконовни нормативни актове до момента на ратифицирането си от законодателя и следователно могат да бъдат оспорвани пред административните съдилища до ратифицирането си.

Нормативни актове

Нормативни актове се **разграничават според органа, който ги издава**:

укази на президента на Републиката или на министър-председателя (когато са приети от Министерския съвет или от Върховния административен съд, те могат да бъдат изменяни само при същите условия);

междуведомствени и ведомствени решения;

нормативни решения, вземани от държавни органи - децентрализирани (префект, кмет, ...) или децентрализирани (община, департамент, регион).

Колективни трудови договори

Кодексът на труда определя общите норми, приложими към условията на труд. В тази рамка социалните партньори от частния сектор (работодатели и синдикати на работещите) сключват договори и споразумения. В тях се определят всички условия на труд и социални гаранции, отнасящи се към работещите в съответните сектори (преработка и търговия с отпадъци, жилища за младите работници, допълнителни пенсионни институции...). **Колективните споразумения** се отнасят само до определена област (заплати, работно време ...). Колективните споразумения и договори могат да бъдат сключвани на равнище отрасъл (всички предприятия, упражняващи една и съща дейност на определена територия), предприятие или учреждение. Действието на колективното споразумение може да бъде „разширено“ от Министерството на труда, социалните отношения и солидарността или Министерството на земеделието и риболова и в този случай се прилага към всички структури в сектора на икономическа дейност, за който се отнася.

Съдебна и административна юриспруденция

Юриспруденцията може да се формира от съдилищата с административна или обща юрисдикция. Съдебната юриспруденция тълкува правото, но по принцип се прилага само по конкретното разглеждано дело. Административната юриспруденция има свръхрегулаторна, но подзаконова стойност, защото може да отмени регулаторен акт.

Институционална рамка

Законодателният процес във Франция

Необходимо е да се прави разлика между **проектозакон**, инициативата за който принадлежи на правителството и който се представя в Министерския съвет от министър, и **предложение за закон**, инициативата за което принадлежи на Парламента. Проектозаконът или предложението за закон се внася в Националното събрание или в Сената.

Законовият текст след това се разглежда от Парламента. Той се приема, когато е одобрен в еднакъв вид от двете камари.

В случай че има несъгласие между двете камари, се формира смесена двустранна комисия. Тази комисия, съставена от 7 депутати и 7 сенатори, има за задача да намери общ законов текст, обикновено след две четения във всяка от камарите. Правителството обаче може да започне ускорена процедура. В такъв случай може да се състави смесена двустранна комисия още след първо четене.

Законовият текст се обнародва (т.е. се подписва) от президента на Републиката в срок от 15 дни след предаването на правителството на текста, приет от Парламента. През този срок президентът може да поиска ново разглеждане на текста и Конституционният съд може да бъде сезиран, за да провери конституционността на текста. **Обнародваният закон** влиза в сила след публикуването си в Държавен вестник.

Публикуване на закони и подзаконовите актове

За да станат задължителни, законите и подзаконовите актове трябва да бъдат **доведени до знанието на гражданите**. Индивидуалните актове се съобщават на своите адресати, а регулаторните актове се публикуват.

Правните норми, отнасящи се до влизането в сила на законите и подзаконовите актове, бяха изменени с Постановление № 2004-164 от 20 февруари 2004 г., считано от 1 юни 2004 г. От този момент в член 1 от Гражданския кодекс се посочва, че, освен ако не е предвидено друго, **нормативните актове влизат в сила на следващия ден след публикуването си в Държавен вестник**.

Независимо от това, в неотложни случаи, законите, чиито указ за обнародване предвижда това, и административните актове, за които има специална разпоредба на правителството в този смисъл, влизат в сила в деня на публикуването си.

Освен **указите, в Държавен вестник се публикуват и регулаторните актове**, издавани от компетентните държавни органи на национално равнище (министерски решения, актове на независими административни органи ...). Често решенията на министрите допълнително се публикуват и в официалните бюлетени на министерствата.

Публикуването само в официалния бюлетин е възможно единствено ако регулаторният акт се отнася само за много специфична категория субекти (основно държавни служители и служители по трудов договор в държавната администрация).

Актовете на местните органи се подчиняват на особени изисквания относно публикуването си. Те не се публикуват в Държавен вестник.

Циркулярните писма или указанията поначало нямат нормативна стойност. Тези актове се ограничават до даване на указания на службите за прилагане на законите и указите или до уточняване на тълкуването на някои разпоредби.

За да могат да се прилагат, те трябва да бъдат публикувани на уебсайта на министър-председателя, предвиден специално за тази цел (Указ № 2008-1281 от 8 декември 2008 г.). Обичайният начин на тяхното публикуване е включването им в официалните бюлетени на министерствата. Само най-важните циркулярни писма подлежат на публикуване в Държавен вестник.

Бази данни с правна информация

Публичните бази данни с правна информация във Франция са предмет на публична услуга за разпространение в Интернет (SPDDI), уредена с **Наредба № 2002-1064 от 7 Август 2002 г. (текст на английски език)**

Тази система е подробно разяснена в **обяснителната бележка** относно повторното използване на информацията, предоставена в **Légifrance** : **Légifrance** съдържа следната информация:

Консолидираните текстове на кодексите, законите и подзаконовите актове (**база данни „Legi“**);

актовете във вида, в който са публикувани в изданието „Закони и наредби“ на Държавен вестник (**база данни „Jorf“**);

националните колективни трудови договори с разширено действие (**база данни „Kali“**);

решенията на Конституционния съд (**база данни „Constit“**);

решенията на Касационния съд и на апелативните съдилища (**база данни „Cass“** с решенията, публикувани в Бюлетина, **база данни „Inca“** с неиздадените решения, **база данни „Capp“** с решенията на апелативните съдилища);

решенията на Върховния административен съд и на съда по споровете за подведомственост (tribunal des conflits), решенията на административните апелативни съдилища и избрани решения на административните съдилища;

разискванията на Националната комисия за информационни технологии и граждански свободи (**база данни „CNIL“**).

Съществуват и други сайтове, достъпни или пряко, или чрез **Légifrance**, които също участват в обществената услуга за разпространение на информация в Интернет (SPDDI). Това са сайтовете на:

Сметна палата - за решения на финансовите съдилища, всяко министерство – за издавания от него официален бюлетин, главната данъчна дирекция - за **данъчната документация**,

Министерството на външните работи и европейските въпроси – за международните договори (база данни „**Pacte**“).

Информацията относно условията за извличане и повторно използване на данните от втората категория сайтове е предоставена на всеки от тях. В **Légifrance** може да се намери и **Каталог на базите данни с правна информация**, изброени по-горе.

Достъпен е и **списък с тарифите за лицензи на Légifrance**.

Бази данни

По-долу следва непълен списък на базите данни с правна информация:

Базата данни **LEGI** съдържа консолидирани текстове на кодекси, закони и подзаконовите актове.

Базата данни **JORF** съдържа актове във вида, в който са публикувани в изданието „Закони и наредби“ на Държавен вестник.

Базата данни **KALI** съдържа националните колективни трудови договори с разширено действие.

Базата данни **CONSTIT** съдържа решения на Конституционния съд.

Базата данни **JADE** съдържа решения на Върховния административен съд и на съда по споровете за подведомственост (tribunal des conflits), решения на административните апелативни съдилища и избрани решения на административните съдилища.

Базата данни **CNIL** съдържа разисквания на Националната комисия за информационни технологии и граждански свободи (CNIL).

Съдебната практика на **Касационния съд** е достъпна на сайта на съда.

Като услуга се предлага възможност за онлайн поръчване на [решенията на Касационния съд](#), а някои [решения на Касационния съд са преведени](#) на английски, арабски и мандарин.

Последна актуализация: 13/12/2016

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.